

Sygn. akt VIII U. 1450/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący **SSO Julia Przylębska**

Protokolant st. sekr. sąd. Monika Sawka

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2014r. w Poznaniu

odwołania **S. K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 29 listopada 2013r. Nr (...)

znak (...)

w sprawie **S. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

oddala odwołanie

Sygn. akt VIII U 1450/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.11.2013r., nr (...), znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. działając na podstawie przepisów art. 83 ust. 1 pkt 2, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 13 pkt 4, art. 14 pkt 1, art. 38 ust. 1 i ust. 2, art. 91 ust. 5 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz art. 2 ustawy z dnia 02.07.2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010r., Nr 220, poz. 1447), art. 58 § 2 ustawy z dnia 23.04.1964r. Kodeks Cywilny (tj. Dz. U. z 1964r., Nr 16, poz. 93 ze zm.) stwierdził, że **S. K.** jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia nie podlega: obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od dnia 01.11.2012r. dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 01.11.2012r.

W uzasadnieniu powyższej decyzji organ rentowy wskazał, że **S. K.** zgłosiła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 01.11.2012r. na podstawie zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 31.10.2012r. **S. K.** z zawodu jest fryzjerką. Będąc zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy w S.postanowiła założyć własną działalność gospodarczą, której przedmiotem jest sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach. W ewidencji przychodów po dniu 08.01.2013r. brak jest wpisów dotyczących uzyskiwania przychodów z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej przez **S. K.** W lokalu, który wskazany jest jako adres prowadzonej działalności gospodarczej brak było towaru. W/w towar ze sklepu zabrała

do miejsca zamieszkania, ponieważ umowę użyczenia miała wyłącznie do dnia 31.05.2013r. Płatnik składek nie zgłosił zmiany miejsca prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Postępowanie kontrolne i zgromadzony w trakcie postępowania kontrolnego materiał dały organowi rentowemu podstawę do jednoznacznego stwierdzenia, że S. K. zgłosiła działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży detalicznej odzieży prowadzonej w wyspecjalizowanych sklepach celem wyłudzenia świadczeń z ubezpieczeń społecznych, naruszając w ten sposób zapisy art. 58 § 2 ustawy z dnia 23.04.1964r. Kodeks Cywilny (tj. Dz. U. z 1964r., Nr 16, poz. 93 ze zm.) – nieważną jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Od powyższej decyzji z zachowaniem ustawowego trybu i terminu odwołała się S. K., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji w ten sposób, że odwołująca podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od dnia 01.11.2012r. oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 01.11.2012r. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów prawa ubezpieczeń społecznych. Działalność ta stanowiła tytuł do objęcia jej ubezpieczeniami społecznymi, a w konsekwencji do korzystania ze świadczeń społecznych z tytułu podlegania ubezpieczeniu chorobowemu. Odwołująca prowadziła sprzedaż posiadanego towaru w sklepie od poniedziałku do piątku w godzinach od 09.00 do 17.00 w okresie od dnia 01.01.2012r. do 31.12.2012r. Zarzut organu rentowego co do nieopłacalności prowadzenia działalności jest nieuzasadniony. Jak bowiem wskazują zasady doświadczenia życiowego - w początkowym okresie wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca często osiąga niskie, a nawet - minimalne zyski, lub też wręcz ponosi straty, które rekompensuje sobie dopiero w późniejszym okresie, kiedy to zdobędzie większą ilość kontrahentów, ugruntuje swoją pozycję na rynku itp.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie i powołując argumenty przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca S. K. urodziła się w dniu (...), posiada wykształcenie zawodowe, z zawodu jest fryzjerką.

Odwołująca zgłosiła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 01.11.2012r. na podstawie zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 31.10.2012r.

S. K. przez rozpoczęciem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej była zarejestrowana jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w S. K..

Przedmiotem zgłoszonej działalności gospodarczej miała być sprzedaż odzieży używanej. Siedziba działalności mieści się w miejscowości (...), natomiast adresem zamieszkania odwołującej jest D., ul. (...).

S. K. rozpoczynając prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej dokonała zgłoszenia płatnika składek - druk (...) oraz:

- zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego oraz do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 01.11.2012r. na druku ZUS ZUA (wpływ dokumentu do ZUS w dniu 05.11.2012r.),

- deklaracja rozliczeniowa ZUS DRA za miesiąc 11/2013r. z podstawą wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe w kwocie 8.742,05 zł,

- deklaracja rozliczeniowa ZUS DRA za miesiąc 12/2012r. z podstawą wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe w kwocie 8.775,55 zł,

- deklaracja rozliczeniowa ZUS DRA za miesiąc 01/2013r. z podstawą wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe w kwocie 284 zł.

W dniu rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej mąż S. L. K. nie posiadał żadnego tytułu do ubezpieczeń.

Mąż odwołującej wraz z dwójką dzieci (w wieku 13 lat i 6 lat) zostali zgłoszeni przez S. K. jako członkowie rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego.

W dniu 30.10.2012r. S. K. zawarła z wujem E. W. umowę bezpłatnego użyczenia lokalu na cele prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na czas określony od 01.11.2012r. do 31.05.2013r.

Odwołująca miała ponosić opłaty związane z korzystaniem z lokalu, jednak żadnych dowodów na ich poniesienie nie posiada.

Przedmiotem użyczenia zgodnie z zawartą umową było pomieszczenie sklepowe i pomieszczenie socjalne o łącznej powierzchni 80 m².

Zgodnie z § 3 niniejszej umowy E. W. użyczył i oddał do bezpłatnego używania S. K. lokal na czas określony od dnia 01.11.2012r. do 31.05.2013r.

S. K. zgodnie z § 7 umowy zobowiązała się ponosić opłaty związane z używaniem lokalu, w tym opłaty za energię elektryczną, gaz, wodę i inne opłaty eksploatacyjne.

S. K. nie ubiegała się z Powiatowego Urzędu Pracy o dotację na podjęcie działalności gospodarczej. Przed rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej odwołująca wraz z mężem jeździła do Niemiec do pracy i stąd miała odłożone pieniądze. Z tytułu wykonywania pracy w Niemczech odwołująca i jej mąż nie byli zgłoszeni do ubezpieczenia.

S. K. nie posiada konta firmowego w banku ani nie posiada pieczętki firmowej. Reklamą sklepu zajmowała się sama, rozwieszając w okolicy ogłoszenia przygotowane samodzielnie. Na budynku lokalu, w czasie prowadzenia przez S. K. działalności gospodarczej, znajdowała się reklama sklepu spożywczego, który wcześniej prowadziła ciotka odwołującej.

Odwołująca podatek dochodowy od osób fizycznych opłaca w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych. Za rok 2012 w informacji o przychodach podatnika z działalności prowadzonej na własne nazwisko oraz najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze w/w wykazała przychód w kwocie 4.000,53 zł. Podatek dochodowy S. K. za miesiąc listopad 2012r. opłaciła w dniu 19.12.2012r., natomiast za miesiąc grudzień 2012r. w dniu 18.01.2013r.

Jako dowód pierwszych zakupów towaru do sklepu odwołująca przedłożyła faktury wystawione w dniu 07.11.2012r., natomiast w ewidencji przychodów datą uzyskania przychodu w poz. 1 na kwotę 210 zł jest dzień 06.11.2012r.

Sprzedaż towarów ewidencjonowana była również w okresie od dnia 02.01.2013r. do 08.01.2013r., tj. w okresie, kiedy S. K. przebywała w szpitalu w związku z porodem. W sklepie wówczas sprzedawała matka odwołującej.

W dniu 02.01.2013r. odwołująca urodziła dziecko.

W ewidencji przychodów po dniu 08.01.2013r. brak jest wpisów dotyczących uzyskiwania przychodów z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej przez odwołującą. W lokalu, który wskazany jest jako adres prowadzonej działalności gospodarczej brak było towaru. Odwołująca zabrała towar ze sklepu do miejsca zamieszkania, ponieważ umowę użyczenia miała wyłącznie do dnia 31.05.2013r.

Odwołująca nie zgłosiła zmiany miejsca prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Zaskarżoną decyzją z dnia 29.11.2013r., organ rentowy stwierdził, że S. K. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę

wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia nie podlega: obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od dnia 01.11.2012r. dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 01.11.2012r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie:

- zeznań świadków: M. Ż. (k. 34-35), A. K. (k. 35-35v), J. C. (k. 35v-36), M. M. (k. 36-36v), E. M. (k. 36v),
- zeznań odwołującej S. K. (k. 57v-58),
- dokumentów zawartych w aktach organu rentowego nr (...)

Sąd uznał za wiarygodne w całości dokumenty zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary.

Także wszelkie dokumenty prywatne Sąd wziął pod uwagę, nie powziąwszy zastrzeżeń co do ich autentyczności i wartości dowodowej, wobec faktu, że żadna ze stron w toku postępowania nie kwestionowała ich prawdziwości.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka M. Ż., ponieważ były logiczne i spójne. Świadek M. Ż. zeznała, że jest pracownikiem ZUS. Odwołująca zgłosiła działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży detalicznej odzieży używanej. Telefonicznie ustaliła z odwołującą miejsce przeprowadzenia kontroli. Odwołująca chciała, by przeprowadzić kontrolę w D., gdzie mieszka. Świadek zeznała, że chciała przeprowadzić kontrolę w miejscu zgłoszonej działalności, czyli w C.. W momencie prowadzenia kontroli umowa najmu lokalu już wygasła i nie było zmiany miejsca prowadzonej działalności. Świadek widziała lokal, który był na terenie posesji. Było to pomieszczenie, które wcześniej było sklepem spożywczym, prowadzonym przez ciotkę odwołującej. W tym pomieszczeniu znajdowały się różne rzeczy, wyglądało jak pomieszczenie gospodarcze. Były lamy, regały, jakaś odzież, garnki, naczynia, różne rzeczy. Kontrola była przeprowadzona w miesiącu sierpniu. Wątpliwości świadka budziła pierwsza data sprzedaży towaru - 06.11., natomiast zakupy zrobione zostały w dniu 07.11. S. K. powiedziała świadkowi, że sklep był otwarty codziennie, od poniedziałku do piątku, natomiast w ewidencji sprzedaży były wykazane soboty. Odwołująca wskazała wówczas świadkowi, że przyjeżdżała do sklepu prawie codziennie z mamą. W okresie kiedy odwołująca przebywała w szpitalu w styczniu również towar był sprzedawany przez matkę odwołującej. Sprzedaż w roku 2012 była określana na kwotę około 4.000 zł, natomiast za miesiąc listopad odwołująca wykazała składkę w wysokości ponad 8.000 zł. S. K. wyjaśniła pracownikowi organu rentowego, że miała oszczędności z pracy za granicą, które zainwestowała w sklep. Nie miała żadnych dowodów, że kwota taka została zainwestowana. Świadek nie stwierdziła, aby odwołująca dysponowała środkami, które umożliwiłyby jej w przyszłości opłacanie składki w takiej wysokości. Odwołująca nie przedstawiła rachunku bankowego, z którego wynikałoby, że posiadała takie oszczędności. W zasadzie to matka odwołującej sprzedawała towar. Nie było dowodów, że prowadzono działalność gospodarczą po dniu 08 stycznia. Po wykorzystaniu zasiłku macierzyńskiego odwołująca zawiesiła działalność. W dokumentach finansowych nie było faktur na zakup paliwa. Koszt związany z użytkowaniem lokalu wyniósł 150 zł, nie było dowodu na to, że odwołująca uiściła tę kwotę.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka A. K., ponieważ były logiczne i spójne. Świadek A. K. zeznała, że jest pracownikiem ZUS. Z zeznań tego świadka również wynika, że odwołująca podejmowała działalność gospodarczą celem pobierania zasiłku macierzyńskiego. Wydatki związane z działalnością wynosiły ponad 10.000 zł, natomiast przychód kształtował się na poziomie około 4.000 zł. Świadek nie znalazła dowodów na posiadane przez odwołującą oszczędności. Faktura wystawiona została znowu w okresie pobierania zasiłku macierzyńskiego. To, że faktury pochodziły z okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego, wskazuje na nieprowadzenie faktycznie przez odwołującą działalności.

Sąd uznał za niewygodne zeznania świadka J. C. – matki odwołującej, ponieważ były niespójne i nie znajdowały potwierdzenia w zgromadzonej dokumentacji. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka, że jej córka S. K. sama prowadziła działalność gospodarczą, a świadek jedynie pomagała córce w ten sposób, że prasowała rzeczy, odgarniała

śnieg z tarasu, sprzątała. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka, że odwołująca codziennie jeździła do pracy, kiedy prowadziła działalność. Powyższe zeznania stoją w sprzeczności z dokumentami oraz z zeznaniami pozostałych świadków, przesłuchanych w niniejszej sprawie.

Sąd dał wiary zeznaniom świadka M. M. w zakresie w jakim pokrywały się z ustalonym w niniejszej sprawie stanem faktycznym. Świadek ten potwierdził, że w sklepie obsługiwała matka odwołującej. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka, że pracą w sklepie zajmowała się odwołująca S. K..

Sąd dał wiary zeznaniom świadka E. M., ponieważ były logiczne i spójne. Świadek E. M. zeznała, że prowadzi biuro rachunkowe i nie prowadzi usług na podstawie umowy, tylko cztery razy wypełniła odwołującej deklaracje do ZUS. Świadek wprawdzie zeznała, że jak kupowała w sklepie, to była w nim odwołująca, ale świadek nie wskazała, czy odwołująca tylko przebywała w tym sklepie, czy zajmowała się sprzedażą, i czy codziennie odwołująca była w sklepie. Z powyższego wynika, że sporadycznie odwołująca przebywała w sklepie. Trudno bowiem uznać, że świadek E. M. codziennie kupowała odzież w sklepie i że tym samym codziennie widziała w sklepie odwołującą. Z zeznań pozostałych świadków, przesłuchanych w niniejszej sprawie wynika, że zasadniczo pracą w sklepie zajmowała się matka odwołującej i to ona sprzedawała odzież.

Sąd dał wiary zeznaniom odwołującej S. K. w zakresie w jakim pokrywały się z ustalonym w niniejszej sprawie stanem faktycznym. Sąd dał wiary zeznaniom odwołującej S. K., że przed rozpoczęciem działalności gospodarczej była zarejestrowana jako osoba bezrobotna przez okres 9 lub 10 miesięcy. W tym czasie była zamężna i miała dwoje dzieci. Mąż odwołującej w momencie kiedy zakładała działalność, nie pracował. W czasie kiedy rozpoczęła działalność była już w siódmym miesiącu ciąży. Sąd nie dał wiary, że odwołująca w ramach zarejestrowanej działalności gospodarczej osobiście pracowała w sklepie. Zeznania odwołującej w tym zakresie są sprzeczne i niespójne, bowiem z jednej strony odwołująca wskazuje, że rozpoczęła prowadzenie działalności w zakresie sprzedaży odzieży używanej, ponieważ jest to najtańsza forma rozpoczęcia jakiejkolwiek działalności, natomiast z drugiej strony wskazuje, że zgłosiła kwotę w wysokości ponad 8.000 zł jako podstawę do wyliczenia składki na ubezpieczenie społeczne. Skoro odwołującej zależało na prowadzeniu jak najtańszej formy działalności gospodarczej to trudno uznać, że dobrowolnie zadeklarowała kwotę ponad 8.000 zł jako podstawy do wyliczenia składki na ubezpieczenie społeczne mieści się w zakresie najtańszych i racjonalnych form prowadzenia działalności dla osoby rozpoczynającej własną działalność. Odwołująca przyznała, że nie uzyskała nigdy ze sprzedaży odzieży takiej kwoty.

Podkreślić należy, że odwołująca nie wykazała inicjatywy dowodowej skierowanej na udowodnienie, iż wydana przez organ rentowy decyzja jest nieprawidłowa, niezgodna z rzeczywistym stanem rzeczy, czy z przepisami obowiązującego prawa.

Sąd w niniejszej sprawie stoi na stanowisku, iż wynikająca z art. 232 k.p.c. zasada kontrydiktoryjności procesu cywilnego, która ma zastosowanie również do spraw ubezpieczeniowych, zobowiązuje strony do wskazania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą one skutki prawne. Oznacza to, że sądy co do zasady orzekają na podstawie dokonanej oceny twierdzeń i dowodów stron oraz że mogą dopuścić dowód nie wskazany przez stronę tylko wówczas, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie jest wystarczający do jej rozstrzygnięcia. W przeciwnym razie Sąd nie ma obowiązku, a nawet nie jest uprawniony do prowadzenia dalszego postępowania dowodowego. Strony same muszą zdecydować, czy wykazały już za pomocą przeprowadzonych dowodów swoje twierdzenia. Strony obowiązane są wykazać prawdziwość swoich twierdzeń i zdecydować o tym, jakie okoliczności winny w procesie udowodnić, a także o tym, czy okoliczności te zostały już wykazane, ewentualnie czy wykazanie ich w ogóle jest konieczne dla uzyskania pozytywnego dla siebie wyniku sprawy.

Prawdą jest, że zmiana treści art. 3 i 232 k.p.c. i wprowadzona nią dominacja zasady kontrydiktoryjności procesu cywilnego, nie zwalnia sądu ubezpieczeń społecznych od obowiązku wszechstronnego wyjaśnienia sprawy i dopuszczenia w tym celu dowodu nawet przez strony nie wnioskowanego (art. 486 § 1 i 2 k.p.c.) (wyrok SN z dnia 25.03.1998 II UKN 574/97 OSNP 1999/6/214), jednak Sąd nie ma prawa przejmowania na siebie całego ciężaru

udowodnienia racji strony odwołującej, w szczególności gdy strona nie jest osobą nieporadną, wymagającą kontroli jej działania przed sądem.

W ocenie Sądu Okręgowego, rola Sądu powinna się ograniczyć do sprawnego kierowania sprawą oraz jej prawidłowego zakończenia co miało miejsce w niniejszej sprawie.

Zgodnie bowiem z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Żądanie oparte na uprawnieniu musi być wykazane uzasadniającymi je faktami. Tak samo strona zaprzeczająca istnienia takiego uprawnienia obowiązana jest udowodnić, że świadczące o tym fakty zaistniały lub nawet istnieją nadal.

Zdaniem Sądu Okręgowego odwołująca nie wykazała swoich racji zgłoszonych w odwołaniu na tyle, aby można je było uznać.

Pełnomocnik odwołującej nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych.

Pełnomocnik organu rentowego nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy zasadnie organ rentowy stwierdził, że odwołująca S. K. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 01.11.2012r.

Odwołująca S. K. podnosiła, że faktycznie prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą. W związku z powyższym podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu) oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 01.11.2012r.

Pozwany organ rentowy wskazywał w zaskarżonej decyzji, że odwołująca S. K. świadomie i celowo dokonała rejestracji działalności gospodarczej, a następnie opłacała składkę tylko w celu objęcia ochroną ubezpieczeniową oraz w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia w postaci zasiłku chorobowego, a w dalszej części macierzyńskiego.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 205 poz. 1585 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu podlegają fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą.

W myśl z art. 9 ust 1 i 1a w/w ustawy osoby prowadzące pozarolniczą działalność spełniające warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko ze stosunku pracy.

Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów. Ubezpieczeni o których mowa wyżej, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom z innych tytułów.

Osoby mające ustalone prawo do emerytury lub renty podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym (art. 9 ust. 5 w/w ustawy).

Osoby przebywające na urloпах wychowawczych podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jeżeli nie mają ustalonego prawa do emerytury bądź renty i nie mają innych tytułów rodzących obowiązek ubezpieczenia społecznego (art. 9 ust. 6 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 19 w/w ustawy).

Stosownie do treści art. 11 ust. 2 w/w ustawy osoby prowadzące działalność gospodarczą podlegają na swój wniosek dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia

wskazanego we wniosku o objęcie tym ubezpieczeniem, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony (art. 14 ust.1 w/w ustawy).

Jednocześnie osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 w/w ustawy).

Osoby prowadzące działalność pozarolniczą podlegają obowiązkowo wyżej wymienionym ubezpieczeniom od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności (art. 13 pkt 4 w/w ustawy - w brzmieniu obowiązującym do dnia 19.09.2008r.). Natomiast w brzmieniu obowiązującym od dnia 20.09.2008r. art. 13 pkt 4 w/w ustawy stanowi, że osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają do wszystkich w/wym. ubezpieczeń - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 i 1a w/w ustawy objęcie dobrowolnym chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tym ubezpieczeniem, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem i tylko wówczas gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnych i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust 4 czyli, w ciągu 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia.

Przepis art. 14 ust. 2 pkt. 2 powołanej ustawy stanowi, że dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie.

Dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje w następujących przypadkach: od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia w którym wniosek został złożony (art. 14 ust. 2 pkt 1), od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie (art. 14 ust. 2 pkt 2) w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom. (art. 14 ust. 2 pkt 3), w przypadku jeżeli za część miesiąca został pobrany zasiłek, ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia następującego po dniu, za który zasiłek ten przysługuje.

Według art. 18 ust. 8 oraz art. 20 ust. 1 w/w ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 01 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (art. 20 ust. 1 cytowanej ustawy).

Nadto zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.) obowiązkowe składki na Fundusz Pracy opłacane są od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 cytowanej na wstępie ustawy.

Zgodnie z przepisem art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585, ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych osób, prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Przepis art. 18a ust 1 ma zastosowanie do osób, które rozpoczęły wykonywanie działalności gospodarczej nie wcześniej niż po dniu wejścia w życie ustawy zmieniającej, tj. nie wcześniej niż 25.08.2005r.

W myśl przepisu art. 18a ust. 2 w/w ustawy przepisy ust. 1 nie mają zastosowania do osób, które:

1) prowadzą lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej prowadziły pozarolniczą działalność;

2) wykonują działalność gospodarczą na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywały w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 18 ust. 8 w/w ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, stanowi zadeklarowana kwota, która nie może być niższa niż określone ustawą minimum. Dolną granicę tej podstawy stanowi kwota odpowiadająca 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek lub w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 18a ust. 1 ww. ustawy, kwota 30% minimalnego wynagrodzenia.

Składki na ubezpieczenia społeczne od preferencyjnej podstawy wymiaru mogą być opłacane przez pierwsze 2 lata od daty rozpoczęcia wykonywania działalności. Istotne jest więc pojęcie rozpoczęcia działalności gospodarczej. W orzecznictwie oraz doktrynie zwraca się uwagę na to, że podjęcie działalności gospodarczej uzależnione jest od dokonania pewnych czynności ewidencyjnych. Dla osób rozpoczynających własną działalność gospodarczą należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne mogą stanowić duże obciążenie. Dlatego też ustawodawca przewidział preferencyjną podstawę wymiaru składek dla osób, które spełnią warunki przewidziane w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Preferencyjne składki na ubezpieczenia społeczne nie będą miały zastosowania do osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Przepis wyraźnie stanowi, iż obniżona podstawa wymiaru składek ma zastosowanie do ubezpieczonych, o których jest mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tj. osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego, Sąd ustalił, że odwołująca zgłosiła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 01.11.2012r. na podstawie zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 31.10.2012r. S. K. przez rozpoczęciem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej była zarejestrowana jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w S. K.. Odwołująca z tytułu prowadzenia własnej działalności gospodarczej zadeklarowała podstawę wymiaru składek: za miesiąc 11/2013r. w wysokości 8.742,05 zł, za miesiąc 12/2012r. w wysokości 8.775,55 zł i za miesiąc 01/2013r. w wysokości 284 zł.

Analiza sytuacji finansowej działalności odwołującej wskazuje jednoznacznie na jej nieopłacalność. Odwołująca wyjaśniła, że zamierzała opłacać składki na ubezpieczenia społeczne z własnych oszczędności.

W niniejszej sprawie odwołująca nie podjęła w zasadzie żadnych działań związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Zarejestrowała działalność gospodarczą i opłacała wysokie składki.

Ponieważ zarejestrowana przez odwołującą działalność gospodarcza nie była de facto prowadzona, można domniemywać, że dokonano jej zgłoszenia wyłącznie w celu osiągnięcia korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych, a tym samym uzyskania wyższego zasiłku chorobowego, który zgodnie z art. 31 § 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczeń społecznych w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U z 1999r Nr 60 poz. 6360) w okresie ciąży wynosi 100% podstawy wymiaru zasiłku.

W ocenie Sądu budzi wątpliwość postępowanie odwołującej, że mając możliwość skorzystania z preferencyjnych składek zgodnie z wyżej przytoczonymi przepisami art. 18a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, odwołująca miała prawo zadeklarować do podstawy wymiaru składek kwoty nie niższej niż 30% minimalnego wynagrodzenia w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej i nie skorzystała z tego uprawnienia. Odwołująca nie wyjaśniła dlaczego mimo, iż jej zamiarem było prowadzenie najtańszej formy rozpoczęcia działalności gospodarczej (sprzedaż odzieży używanej) to zgłosiła w organie

rentowym kwotę w wysokości ponad 8.000 zł jako podstawę do wyliczenia składki na ubezpieczenie społeczne. Skoro odwołującej zależało na prowadzeniu jak najtańszej formy działalności gospodarczej to trudno uznać, że dobrowolne zadeklarowanie kwoty ponad 8.000 zł jako podstawy do wyliczenia składki na ubezpieczenie społeczne mieści się w zakresie najtańszych i racjonalnych form prowadzenia działalności dla osoby rozpoczynającej własną działalność. Zdaniem Sądu zgodnie ze zdrowym rozsądkiem działalność gospodarcza najpierw musi się rozwijać aby mogła zacząć przynosić dochody, a dopiero później odpowiedzialny przedsiębiorca może deklarować wysokie podstawy wymiaru. Rozpoczęta przez odwołującą działalność gospodarcza nie polegała na faktycznym podjęciu działalności w celach zarobkowych, świadczy o tym fakt, iż prowadzona działalność była nieopłacalna.

Odwołująca w żaden sposób nie wykazała aby prowadziła działalność gospodarczą przynoszącą zyski choćby na poziomie deklarowanej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne. Przedstawione działania były epizodyczne i nie prowadziły do znaczących dochodów.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 02.07.2004r o swobodzie działalności gospodarczej jest nią działalność zarobkowa, wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopaliny ze złóż, a także działalność zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Do uznania określonej przedmiotowo działalności za działalność gospodarczą konieczne jest łączenie zaistnienia trzech jej cech funkcjonalnych: zarobkowość, zorganizowania formalnego oraz ciągłości. Brak jakichkolwiek z nich oznacza natomiast, że dana działalność nie może być zakwalifikowana do kategorii działalności gospodarczej.

Do oceny, że dany podmiot wykonuje działalność gospodarczą konieczne jest stwierdzenie zarobkowego charakteru tej działalności. Zarobkowy charakter danej działalności związany jest z celem jej wykonywania. Jeżeli zakłada się osiągnięcie zysku w związku z daną działalnością i osiągnięcie w jej efekcie nadwyżki przychodów nad świadomie poniesionymi kosztami to można przyjąć iż został określony cel zarobkowy danej działalności. W myśl przytoczonych przepisów obowiązkowi ubezpieczeń społecznych podlega osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą (a więc wykonująca działalność), a nie osoba jedynie figurująca w ewidencji działalności na podstawie dokonanego wpisu w (...), która działalności tej nie prowadzi (nie wykonuje).

Zdaniem Sądu S. K. świadomie i celowo dokonała rejestracji działalności gospodarczej tylko w celu objęcia ochroną ubezpieczeniową oraz w celu uzyskania zawyżonych świadczeń z ubezpieczenia w postaci zasiłku chorobowego, a w dalszej części macierzyńskiego.

Pomimo zarejestrowania działalności gospodarczej w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej faktycznie odwołująca nie prowadziła działalności gospodarczej, wobec czego nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu) jak i również dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 01.11.2012r.

Skoro, więc wyniki postępowania przed Sądem potwierdziły wyniki postępowania dowodowego przed pozwanym organem rentowym, a stanowisko odwołującej sprowadza się do polemiki z ustaleniami Sądu i ZUS, przy braku dowodów przeciwnych, to brak jest podstaw do uznania, że stanowisko organu rentowego było niezasadne.

Wyniki postępowania przed Sądem Okręgowym doprowadziły do analogicznych ustaleń jak te, które poczynił organ rentowy. Dlatego też Sąd Okręgowy podzielając stanowisko organu rentowego na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

SSO Julia Przyłębska